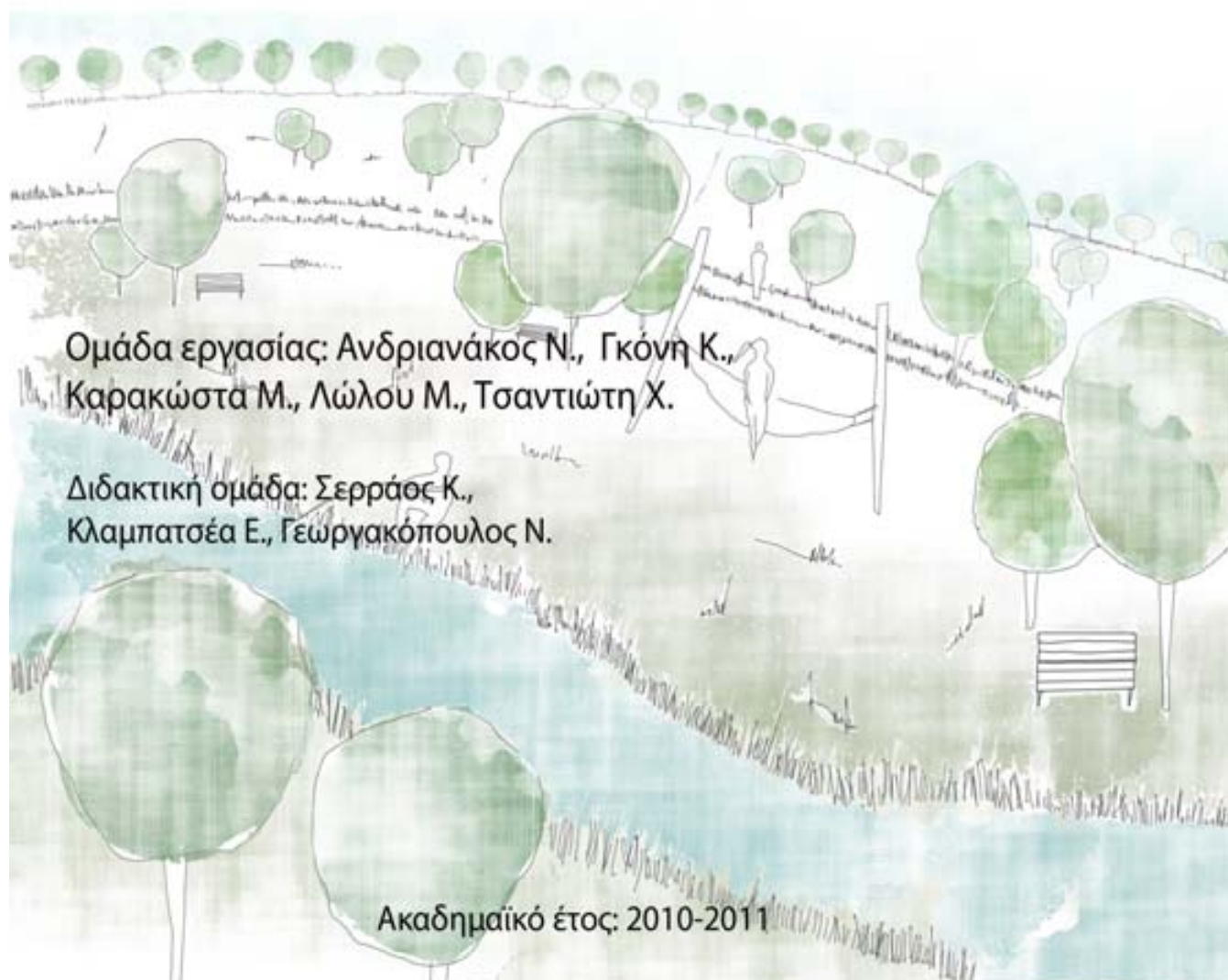

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Τμήμα Αρχιτεκτόνων-Τομέας Πολεοδομία-Χωροταξία

Περιβάλλον | Δήμος Αχαρνών

Μάθημα: Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου
αστικού σχεδιασμού στην Ελλάδα

Περιεχόμενα

Κατάλογος Πινάκων.....	1
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ.....	3
3. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ.....	6
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣWOT.....	19
5. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΕΝΑΡΙΑ.....	25
6. ΧΩΡΙΚΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ.....	31
7. ΣΥΝΟΨΗ.....	40
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	42

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Χώρος Πρασίνου τ.μ./κάτοικο σε έξι δήμους της Ελλάδας. Πηγή: Λαλένης Κ., 2003.....	12
Πίνακας 2: Θεσμοθετημένοι χώροι πρασίνου στο δήμο Αχαρνών. Πηγή: Ιδία επεξεργασία.....	12
Πίνακας 3: Ποσοστό Πράσινων & Ελεύθερων Χώρων επί της συνολικής επιφάνειας (διεθνώς παραδεκτά επίπεδα του 20%). Πηγή: Ιδία επεξεργασία	13
Πίνακας 4: Ανάγκη δήμου Αχαρνών σε χώρους πρασίνου ανά Π.Ε. για το έτος στόχο 2020. Πηγή: Ιδία επεξεργασία.....	15
Πίνακας 5: Επιθυμητά μεγέθη χώρων πρασίνου και πλατειών. Πηγή: Ιδία επεξεργασία.....	17

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία εκπονείται στο πλαίσιο του μαθήματος 'Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου αστικού σχεδιασμού στην Ελλάδα' και έχει ως ευρύτερο αντικείμενο μελέτης τον 'Καλλικρατικό' δήμο Αχαρνών από πολεοδομική, κοινωνικό-οικονομική και περιβαλλοντική σκοπιά.

Συγκεκριμένα, η παρούσα ομάδα εργασίας έχει ως σκοπό την μελέτη και το σχεδιασμό του δήμου Αχαρνών από περιβαλλοντική άποψη. Το πλούσιο φυσικό περιβάλλον του δήμου, που περιλαμβάνει τόσο το αστικό και περιαστικό (Πάρνηθα) πράσινο όσο και τα ρέματα (με βασικότερο τον ποταμό Κηφισό) που διασχίζουν ολόκληρο το δήμο, αποτελεί ένα ιδιαίτερα δυναμικό στοιχείο για την μελλοντική ανάπτυξη του δήμου Αχαρνών.

Στόχος είναι να μελετηθεί η υφιστάμενη κατάσταση του δήμου, να αξιολογηθούν τα στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος και να προταθούν δράσεις και χωρικές παρεμβάσεις, ώστε το περιβάλλον του δήμου να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στην ενδυνάμωση της θέσης του δήμου στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας.

Τα στάδια που ακολουθούνται για την ολοκλήρωση της εργασίας είναι αρχικά η κατανόηση της περιοχής μελέτης και η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης μέσα από την επιτόπια κυρίως έρευνα. Ακολουθεί η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης ώστε να εντοπιστούν τα πλεονεκτήματα, τα προβλήματα, οι ευκαιρίες και οι απειλές παρουσιάζονται στο δήμο. Μέσα από αυτά προκύπτουν στη συνέχεια οι προτεινόμενες παρεμβάσεις από την ομάδα μελέτης τόσο σε επίπεδο στρατηγικού χαρακτήρα δράσεων όσο και σε επιμέρους χωρικά εξειδικευμένες παρεμβάσεις.

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ

Ο Δήμος Αχαρνών αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους σε έκταση δήμους της Αττικής. Το 2011 με την εφαρμογή του σχεδίου 'Καλλικράτη' συνενώθηκε με το δήμο Θρακομακεδόνων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας το 2001 ο πληθυσμός του δήμου ανερχόταν σε 82.555 κατοίκους, ενώ σήμερα εκτιμάται ότι φτάνει περίπου τους 120.000 κατοίκους. Από αυτούς περίπου οι 8.000 κάτοικοι κατοικούν στους Θρακομακεδόνες, που αποτελεί μια καθαρά οικιστική περιοχή.

Ο Δήμος Αχαρνών βρίσκεται στους νότιους πρόποδες του Όρους Πάρνηθα και συνορεύει βόρεια με το δήμο Αυλώνα και τη Μαλακάσα (που υπάγεται στο δήμο Ωρωπού), νότια με το δήμο Άγιοι Ανάργυροι-Καματερό, ανατολικά με τα Κιούρκα, Αγ. Στέφανο, Κρυονέρι, Εκάλη, Κηφισιά, Νέα Ερυθραία και Μεταμόρφωση και δυτικά με το δήμο Φυλής.

Χάρτης 1: Η θέση του δήμου Αχαρνών στην Αττική. Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Μέχρι τη δεκαετία του 1960 ο Δήμος αποτελούσε έναν κατεξοχήν αγροτικό οικισμό στον περιαστικό χώρο του λεκανοπεδίου, με μεγάλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις, αραιή και χαμηλή δόμηση και σημαντικά φυσικά στοιχεία που οριοθετούν τον αστικό του χώρο (Πάρνηθα, Κηφισός). Από τη δεκαετία 1970 μέχρι σήμερα οι οικιστικές πιέσεις του

πολεοδομικού συγκροτήματος της Αττικής οδήγησαν στην σταδιακή αύξηση της δομημένης γης (είτε με νόμιμο είτε με αυθαίρετο τρόπο) εις βάρος της δασικής και αγροτικής γης, διαμορφώνοντας τη σημερινή μορφή του πολεοδομικού ιστού του δήμου Αχαρνών.

Αξίζει να σημειωθεί πως παρόλο που ο Δήμος κατέχει στρατηγική θέση, καθώς αποτελεί την είσοδο στο λεκανοπέδιο Αττικής από τα βορειοαδυτικά και συνδέεται γεωμορφολογικά με το Θριάσιο πεδίο και τη Βοιωτία, μέχρι σήμερα αντιμετωπίστηκε ως εδαφικό απόθεμα για τη χωροθέτηση ασύμβατων λειτουργιών και χρήσεων γης. Ο Δήμος Αχαρνών εμφανίζει ποικίλα αλλά και έντονα αντιφατικά χαρακτηριστικά τόσο σε χωρικό όσο και σε κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο.

Η μορφή του δήμου διαμορφώνεται από ένα μικρό πυρήνα με πυκνό αστικό ιστό, ο οποίος περιβάλλεται από διάσπαρτες μη συνεκτικές οικιστικές περιοχές και από τις οργανωμένες οικιστικές ενότητες των Θρακομακεδόνων και του Ολυμπιακού χωριού.

Όσον αφορά στις χρήσεις γης ο Δήμος αποτελείται στο μεγαλύτερο τμήμα του από μη αστικές χρήσεις (περίπου 10% του συνόλου των χρήσεων γης αστικές χρήσεις και 90% μη αστικές χρήσεις). Κύρια χρήση είναι αυτή της γενικής κατοικίας. Αναπτύσσονται επίσης βιοτεχνίες-βιομηχανίες είτε διάσπαρτες στο χώρο είτε οργανωμένες στις περιοχές ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ. Βέβαια, ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα προς επίλυση στο δήμο αποτελεί η συνύπαρξη ασύμβατων χρήσεων όπως η ΒΙΟΠΑ με τη ζώνη προστασίας του Κηφισού και με περιοχές κατοικίας. Συναντάται επίσης σημαντικό ποσοστό αποθηκών χονδρεμπορίου και μαντρών υλικών, πληθώρα ειδικών χρήσεων όπως οι εγκαταστάσεις ΔΕΗ και ΕΥΔΑΠ, το αεροδρόμιο Τατοΐου, τα στρατόπεδα Καποτά και Παπαστάθη κ.α. Οι εμπορικές δραστηριότητες εντοπίζονται στον κύριο ιστό του ιστορικού κέντρου του δήμου, καθώς και κατά μήκος των κεντρικών λεωφόρων. Ενώ, όσον αφορά στον πρωτογενή τομέα παραγωγής στο δήμο υπάρχει μια μείωση στις δενδρώδεις καλλιέργειες και στις αμπελοκαλλιέργειες, ενώ παράλληλα υπάρχει μια μικρή αύξηση στις καλλιέργειες λαχανικών και ανθέων, αντιμετωπίζοντας όμως σημαντικά προβλήματα όσον αφορά την παραγωγικότητα των εδαφών.

Σημαντική είναι η παρουσία του Ολυμπιακού χωριού, το οποίο παρουσιάζει προβλήματα ενσωμάτωσης στο δήμο, παρόλα αυτά διαθέτει μεγάλους ελεύθερους χώρους οι οποίοι μπορούν να αξιοποιηθούν προς όφελος του δήμου.

Ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο της περιοχής αποτελούν οι χώροι που καταλαμβάνονται από χρήσεις αστικού και περιαστικού πρασίνου, όπως η Πάρνηθα, η δημοτική έκταση της Αμυγδαλέζας, τα ρέματα, η ζώνη προστασίας Κηφισού κ.ά.

Όσον αφορά στην πληθυσμιακή σύνθεση του δήμου, μεγάλο μέρος του αποτελείται από χαμηλά κοινωνικά στρώματα με στοιχειώδη εκπαίδευση. Έντονη είναι και η παρουσία μειονοτικών ομάδων, όπως Παλινοστούντες Πόντιοι από χώρες της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης, Βορειοηπειρώτες, παλινοστούντες από χώρες της δυτικής Ευρώπης, καθώς και τσιγγάνοι. Η ύπαρξη πολλών διαφορετικών ομάδων δημιουργεί μια πολυπολιτισμική εικόνα στο δήμο, αλλά και έντονες αντιθέσεις, που γίνονται αντιληπτές στον τρόπο που οι ομάδες αυτές αντιλαμβάνονται, χρησιμοποιούν και βιώνουν το χώρο.

3. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ

3.1 Φυσικά στοιχεία

_Ορεινός όγκος Πάρνηθας

Σημαντικό στοιχείο του δήμου αποτελεί ο ορεινός όγκος της Πάρνηθας που αναπτύσσεται στο βόρειο τμήμα του και αποτελεί το βορειοανατολικό όριο του Λεκανοπεδίου της Αθήνας. Στα ανατολικά φτάνει μέχρι το Μενίδι, τη Βαρυμπόμπη και τον Άγιο Στέφανο και στα δυτικά μέχρι το Θριάσιο Πεδίο. Πρόκειται για μια έκταση 300 τετραγωνικών χιλιομέτρων με υψηλότερη κορυφή στα 1.413μ. που καλύπτεται κυρίως από έλατα, ενώ τα χαμηλότερα τμήματα από πεύκα, μακκία βλάστηση και φρύγανα. Με το ΦΕΚ 155Α'/13.09.1961 ιδρύεται ο Εθνικός Δρυμός της Πάρνηθας, με την απόφαση 25638/27-3-1969 (ΦΕΚ 236Β'/04.04.1969), η Πάρνηθα χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους τοπίο, ενώ το 2007 (ΦΕΚ 336Δ'/24.07.2007 όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ. 40707/2008, ΦΕΚ 619Δ'/19.12.2008) ορίστηκαν ζώνες προστασίας. Επίσης μεγάλο τμήμα της, περίπου 35.000 στρέμματα, έχει κηρυχθεί εθνικός δρυμός και καταφύγιο άγριας ζωής. Ακόμα, η περιοχή της Πάρνηθας έχει χαρακτηριστεί ως Βιότοπος NATURA, με κωδικό GR3000001, πράγμα που αποδεικνύει της περιβαλλοντική αξία του όρους. Ωστόσο η συνεχής εξάπλωση της δόμησης στις παρυφές της Πάρνηθας, η ύπαρξη του Καζίνο, καθώς και οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε συνδυασμό με φυσικές καταστροφές και τον ελλιπή συντονισμό των αρχών για την προστασία της έχουν οδηγήσει στην υποβάθμιση της (Μπελαβίλας και Βατάλη, 2009).

Η άναρχη οικιστική ανάπτυξη επέφερε καταστροφές όχι μόνο στις δασικές εκτάσεις του δήμου αλλά και σε πολλά και σημαντικά ρέματα, που λειτουργούσαν ως δίκτυο απορροής των όμβριων με αποτέλεσμα την εμφάνιση πλημμυρικών φαινομένων.

Εικόνα 1, 2: Όρος Πάρνηθα – Εξάπλωση της οικιστικής δόμησης στους πρόποδες του όρους. Πηγή: Προσωπικό αρχείο ομάδας

Τα βασικότερα ρέματα που συναντώνται στο δήμο Αχαρνών είναι:

Κηφισός Ποταμός

Ο Κηφισός ποταμός πηγάζει από την Πάρνηθα και την Πεντέλη, διασχίζει όλη την Αθήνα με μήκος περίπου 30 χλμ. και εκβάλλει στο Φαληρικό όρμο. Αποτελεί φυσικό στοιχείο της πόλης και συλλέγει το μεγαλύτερο μέρος των υδάτων του λεκανοπεδίου. Συνολικά το σύστημα του Κηφισού και των παραχειμάρρων του αποστραγγίζουν μια έκταση περίπου 361 km².

Για το βόρειο τμήμα του ποταμού, από τη Νέα Φιλαδέλφεια έως το Κρυονέρι έχουν θεσπισθεί με ειδικό Προεδρικό Διάταγμα του 1994 (ΦΕΚ 632Δ'/ 27.06.1994) Ζώνες Προστασίας, Α' και Β' συνολικής έκτασης 12.500 στρεμμάτων.

Η Α' Ζώνη Προστασίας εκτείνεται 50 μέτρα εκατέρωθεν της μέσης γραμμής της κοίτης του ποταμού και οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται σαν ζώνες περιβαλλοντικής αγωγής, υπαίθριας αναψυχής και γεωργικής χρήσης ενώ απαγορεύεται κάθε είδους δόμηση ή περίφραξη. Στην Β' Ζώνη Προστασίας επιτρέπονται ήπιες χρήσεις και δόμηση με πολύ χαμηλό συντελεστή. Η Ζώνη αυτή έχει διαφορετικό πλάτος κατά περιοχή που μπορεί να φτάνει και τα 500 μέτρα.

Το 1996 αποφασίστηκε να καλυφθεί στα τελευταία δέκα χιλιόμετρα, από τις Τρεις Γέφυρες μέχρι τις εκβολές του και να μετατραπεί σε αυτοκινητόδρομο που θα συμπλήρωνε τον Ολυμπιακό δακτύλιο, τη σημερινή λεωφόρο Κηφισού. Ενώ, το 2002 με Π.Δ. (Π.Δ. 346 ΦΕΚ 287Α'/28.11.2002) ορίζεται Φορέας Διαχείρισης και Ανάπλασης του ποταμού Κηφισού Αττικής και των παραχειμάρρων για προστασία και διαχείριση του.

Ο Κηφισός σε όλο του το μήκος αντιμετωπίζει αρκετά σημαντικά προβλήματα, τα βασικότερα εκ των οποίων είναι ότι δέχεται μεγάλο φορτίο ρύπων και ότι μειώνεται η διατομή του και αλλοιώνεται η μορφολογία του εξ αιτίας της αυθαίρετης δόμησης.

Εικόνα 3: Κηφισός - Φυσικά στοιχεία του ποταμού. Πηγή: Αρχείο ομάδας μελέτης

Εικόνα 4: Κηφισός - Φυσικά στοιχεία του ποταμού. Πηγή: Αρχείο ομάδας μελέτης

_ Ρέμα Καναπίτσα

Η Καναπίτσα πηγάζει από την Πάρνηθα και εκβάλλει στον Κηφισό στο ύψος της Νέας Φιλαδέλφειας, παραλαμβάνοντας τα όμβρια ύδατα της περιοχής του Κεντρικού Μενιδίου. Πρόκειται για ένα πλήρως εγκαταλελειμμένο και απαξιωμένο ρέμα. Σε κάποια σημεία το ρέμα είναι καλυμμένο, ενώ σε άλλα είναι πιο ανοιχτό και ελεύθερο. Αποτελεί το όριο μεταξύ της οικιστικής περιοχής και της περιοχής των ROM, των ΒΙΟΠΑ και της Β' Ζώνης του ΓΠΣ. Εμφανίζει συχνά πλημμυρικά φαινόμενα, καθώς δεν έχουν γίνει συνολικά έργα οριοθέτησης και σε πολλά σημεία είναι μπαζωμένο ή φραγμένο.

_ Ρέμα Εσχατέας

Το ρέμα Εσχατέας πηγάζει από την Πάρνηθα και όπως και η Καναπίτσα παρουσιάζει έντονη υποβάθμιση και εγκατάλειψη. Μπορεί να ειπωθεί ότι έχει μετατραπεί σε μια μικρή χωματερή καθώς εκεί καταλήγουν πολλά απορρίμματα. Επίσης, υπάρχουν κατοικίες που βρίσκονται σε άμεση επαφή με το ρέμα και απειλούνται συνεχώς από τις πλημμύρες.

_ Ρέμα Χελιδονούς

Το ρέμα Χελιδονούς διαρρέει ένα τμήμα της Κηφισιάς και καταλήγει στον Κηφισό ποταμό. Πρόκειται για μια ρεματιά τμήμα της αρχαίας κοίτης του ποταμού Κηφισού, ένα τμήμα της οποίας δεν έχει καταστραφεί αλλά διατηρεί μεγάλο μέρος από την άγρια ομορφιά του, αυτός είναι και ο λόγος που, σύμφωνα με τη βάση δεδομένων ΦΙΛΟΤΗΣ, έχει

χαρακτηρισθεί ως Προστατευόμενος Βιότοπος. Ωστόσο λόγω των μη συμβατών χρήσεων που αναπτύσσονται στην ευρύτερη περιοχή το ρέμα εμφανίζει στοιχεία υποβάθμισης.

Εικόνα 5: Κατάσταση ρέματος Χελιδονούς. Πηγή: Αρχείο ομάδας μελέτης

Εικόνα 6: Κατάσταση ρέματος Χελιδονούς. Πηγή: Αρχείο ομάδας μελέτης

3.2 Χώροι πρασίνου με βάσει τα πολεοδομικά πρότυπα

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι ένας εκ των κυρίων παραγόντων υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος και συνάμα ένα εκ των σημαντικότερων προβλημάτων των σύγχρονων ελληνικών πόλεων είναι η έλλειψη υπαίθριων - ελεύθερων χώρων και χώρων υψηλού πρασίνου. Το πρόβλημα εντείνεται από την παρατηρούμενη αύξηση των αστικών πληθυσμών και την εισροή των οικονομικών μεταναστών.

Σε σύγκριση με διεθνή δεδομένα, η ποσοτική υστέρηση των ελληνικών πόλεων σε χώρους πρασίνου είναι μεγάλη. Επίσης, η έλλειψη χώρων πρασίνου είναι οξύτερη και ανάλογη ως προς το μέγεθος των αστικών κέντρων της Ελλάδας, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα.

Δήμοι	Χώρος Πρασίνου τ.μ./κάτοικο
Αθήνα	2,55
Θεσσαλονίκη	2,73
Αχαρνάι	4,70
Λάρισα	9,35

Κατερίνη	8,21
Τρίκαλα	12,81

Πίνακας 1: Χώρος Πρασίνου τ.μ./κάτοικο σε έξι δήμους της Ελλάδας. Πηγή: Λαλένης Κ., 2003

Ειδικότερα, στο Πολεοδομικό Συγκρότημα (Π.Σ.) των Αχαρνών, οι χώροι πρασίνου είναι ελάχιστοι. Με δεδομένο ότι σε κάθε κάτοικο αναλογούν μόνο 4,7τ.μ. πρασίνου, το χαμηλότερο ποσοστό στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ανάγκη αύξησης της συνολικής επιφάνειά των χώρων πρασίνου αντιμετωπίζεται ως επείγουσα προτεραιότητα.

	Φέρουσα Χωρητικότητα Πληθυσμού 2020 ¹	Πόλη (τ.μ.)	Θεσμοθετημένοι Χώροι πρασίνου (τ.μ.)	Θεσμοθετημένοι Χώροι πρασίνου ανά κάτοικο	Χώροι Πρασίνου βάση του σταθερότυπου 7τ.μ./κατοικο (τ.μ.)
ΑΧΑΡΝΑΙ	189.587	29.170.572	897.500	4,7	1.327.109

Πίνακας 2: Θεσμοθετημένοι χώροι πρασίνου στο δήμο Αχαρνών. Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Υπό αυτό το πρίσμα, καταλυτική σημασία για την βιώσιμη ανάπτυξη των Αχαρνών έχει η διαφύλαξη και η ποιοτική αναβάθμιση των υφιστάμενων χώρων πρασίνου, μικρών και μεγάλων, με προτεραιότητα την αύξηση της συνολικής επιφάνειας των χώρων αυτών.

Οι διεργασίες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ανασκόπησης του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου και ειδικότερα το ισχύον σχέδιο του δήμου Αχαρνών και το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του δήμου Αχαρνών είχαν ως στόχο την προσέγγιση της χωρικής εξέλιξης του αστικού πρασίνου. Από την μελέτη των παραπάνω σχεδίων διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Μέχρι σήμερα, έχουν πραγματοποιηθεί περιορισμένες επεκτάσεις και ρυμοτομήσεις για την δημιουργία κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων. Οι τροποποιήσεις αυτές ωστόσο δεν προσέφεραν τίποτε ουσιαστικό προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της λειτουργίας της πόλης στις σημερινές συνθήκες, αφού γίνονται αποσπασματικά και χωρίς διαρθρωτικό τρόπο.
- Παρά το ότι ο πληθυσμός της πόλης δεν αυξήθηκε σε μεγάλο βαθμό, η αναλογία του δημόσιου ελεύθερου χώρου μειώνεται δραματικά καθώς οι κοινόχρηστοι χώροι παραμένουν οι ίδιοι.

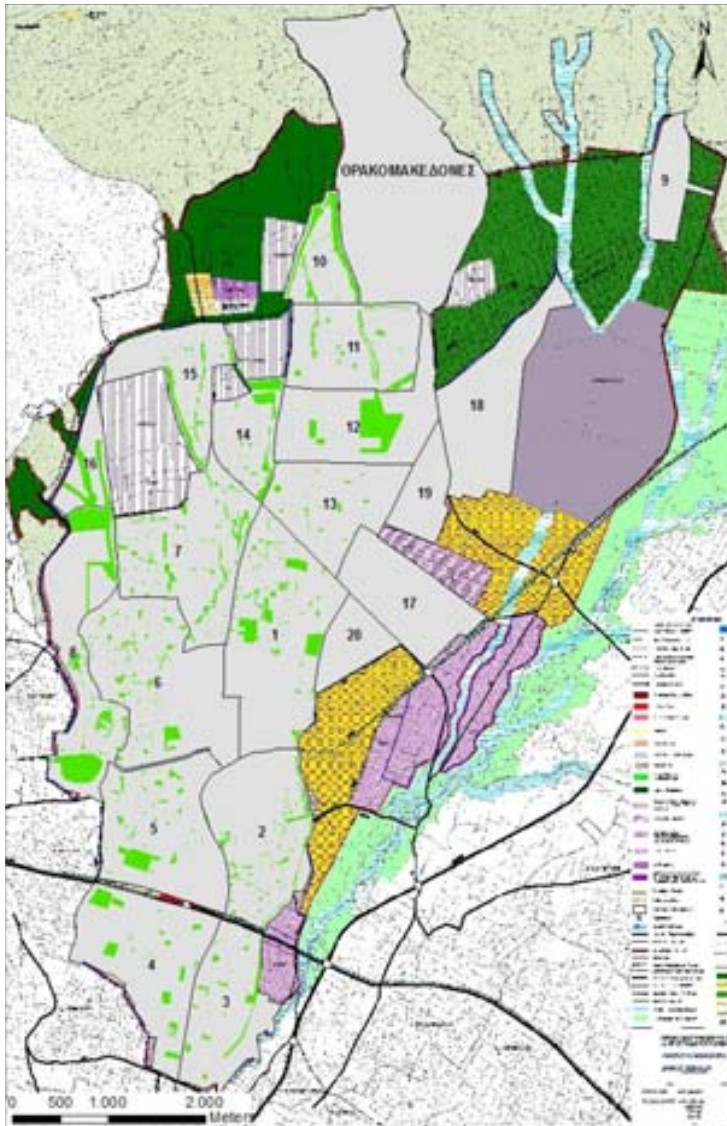
Με βάση τα στατιστικά στοιχεία της ομάδας μελέτης, η αναλογία του Ποσοστού Πράσινων και Ελεύθερων Χώρων επί της Συνολικής Επιφάνειας (%) είναι κατά πολύ μικρότερη, από τα διεθνώς παραδεκτά επίπεδα του 20% (Αραβαντινός Α., 1998) της συνολικής έκτασης του σχεδίου.

¹ Η φέρουσα χωρητικότητα του πληθυσμού έχει εκτιμηθεί από το κ. Ν. Γεωργακόπουλο.

	Πράσινο & Ελεύθεροι Χώροι (στρεμ)	Έκταση (στρεμ)	Ποσοστό Πράσινων & Ελεύθερων Χώρων επί της Συνολικής Επιφάνειας (%)
1. Λαθέα	200	2.030	9,8
2. Χαραυγή	131	1.340	9,7
3. Χαμόμηλο - Λυκότροπα	117,5	1.336	8,7
4. Αγία Άννα - Γερόβουνο	134	1.580	8,4
5. Αυλίζα - Πυργούθι	134	1.460	9,1
6. Κέντρο - Νεάπολη	221	2.080	10,6
7. Άγιος Πέτρος	134	1.448	9,2
8. Πλάτωνας	27,5	612	4,4
9. Φλόγα - Βαρυμπόμπη	Γ' Ζώνη (Γειτνιάζει)	7.500	-
10. Πανόραμα	27	450	6
11. Μεγάλα Σχοινιά Α	68,5	1.150	5,9
12. Μεγάλα Σχοινιά Β	64,5	1.050	6,1
13. Αγριλέζα	44,6	750	5,9
14. Μπόσκιζα	30,5	1.460	2
15. Αγία Παρασκευή	20,5	350	5,8
16. Ρέθι	12	200	6
17. Μονομάτι	59,5	1.000	5,9
18.	Γ' Ζώνη (Γειτνιάζει)	1.231	-
19.	0	437	0
20.	0	423	0
Θρακομακεδόνες	Γ' Ζώνη – Περιαστικό Πράσινο (Γειτνιάζει)	3.313	-
ΑΧΑΡΝΑΙ	1.426	31.200	7,4

Πίνακας 3: Ποσοστό Πράσινων & Ελεύθερων Χώρων επί της συνολικής επιφάνειας (διεθνώς παραδεκτά επίπεδα του 20%). Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Οι Θεσμοθετημένοι χώροι πρασίνου από το ΓΠΣ δήμου Αχαρνών ανά Πολεοδομικές Ενότητες χαρτογραφούνται στον χάρτη που ακολουθεί.

Χάρτης 2: Θεσμοθετημένοι χώροι πρασίνου δήμου Αχαρνών. Πηγή: Ιδία επεξεργασία.

Τέλος, για λεπτομερέστερη περιγραφή ακολουθεί ο αναλυτικός πίνακας ανά Πολεοδομική Ενότητα που περιλαμβάνει τη Φέρουσα Χωρητικότητα του Πληθυσμού για το έτος στόχο 2020, την έκταση των Θεσμοθετημένων χώρων πρασίνου, την αναλογία των Θεσμοθετημένων χώρων πρασίνου ανά κάτοικο και η αποδεκτή έκταση χώρων πρασίνου με βάση το θεσμικό πλαίσιο των σταθερότυπων για πάρκα Πολεοδομικής Ενότητας-γειτονίας.

	Φέρουσα	Έκταση	Θεσμοθετημένοι	Θεσμοθετημένοι	Χώροι
--	---------	--------	----------------	----------------	-------

	Χωρητικότητα Πληθυσμού 2020 ¹	(τ.μ.)	Χώροι πρασίνου (τ.μ.)	Χώροι πρασίνου ανά κάτοικο	Πρασίνου βάση του σταθερότυπο υ Πάρκο Π.Ε. 1,5τ.μ./κάτοι κο (τ.μ.)
1. Λαθέα	25.375	2.030.000	125.000	4,93	38.062,5
2. Χαραυγή	16.750	1.340.000	83.000	4,96	25.125
3. Χαμόμηλο - Λυκότρυπα	14.696	1.336.000	72.500	4,93	22.044
4. Αγία Άννα - Γερόβουνο	17.380	1.580.000	85.000	4,89	26.070
5. Αυλίζα - Πυργούθι	14.600	1.460.000	85.000	5,82	21.900
6. Κέντρο - Νεάπολη	28.080	2.080.000	140.000	4,99	42.120
7. Άγιος Πέτρος	14.480	1.448.000	85.000	5,87	21.720
8. Πλάτωνας	3.500	612.000	17.500	5,00	5.250
9. Φλόγα - Βαρυμπόμπη	0	7.500.000	Γ' Ζώνη (Γειτνιάζει)	-	0
10. Πανόραμα	3.375	450.000	17.000	5,04	5.062,5
11. Μεγάλα Σχοινιά Α	8.625	1.150.000	43.000	4,99	12.937,5
12. Μεγάλα Σχοινιά Β	7.875	1.050.000	40.000	5,08	11.812,5
13. Αγριλέζα	3.750	750.000	28.000	7,47	5.625
14. Μπόσκιζα	14.600	1.460.000	19.000	1,30	21.900
15. Αγία Παρασκευή	2.625	350.000	13.000	4,95	3.937,5
16. Ρέθι	1.500	200.000	7.500	5,00	2.250
17. Μονομάτι	7.500	1.000.000	37.000	4,93	11.250
18.	0	1.230.492	Γ' Ζώνη (Γειτνιάζει)	-	-
19.	0	436.924	0	-	-
20.	0	422.404	0	-	-
Θρακομακεδ όνες	4876	3.312.722	Γ' Ζώνη – Περιστικό Πρασιν (Γειτνιάζει)	0	7.314
ΑΧΑΡΝΑΙ	189.587	31.198.542	897.500	4,7	178.990

Πίνακας 4: Ανάγκη δήμου Αχαρνών σε χώρους πρασίνου ανά Π.Ε. για το έτος στόχο 2020. Πηγή: Ίδια επεξεργασία.

Όσον αφορά στο Θεσμικό Πλαίσιο περί 'Σταθερότυπων Πρασίνου και Ελεύθερων Χώρων', το σύστημα ελεύθερων χώρων πρέπει να καλύπτει μια ποικιλία δραστηριοτήτων, οι οποίες αναπτύσσονται σε χώρους που σχεδιάζονται σε διάφορες αποστάσεις από τον τόπο κατοικίας και σε διάφορα μεγέθη, ανάλογα με τον προορισμό τους.

Ειδικότερα οι αστικοί χώροι πρασίνου διακρίνονται σε:

Ελεύθεροι Χώροι Πολεοδομικής Ενότητας. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν:

- Νησίδες πρασίνου (green pockets) 0,01 – 01 Ha χωρίς άλλη χρήση. Παίζουν ρόλο κυρίως στην ορθολογική οριστικοποίηση του σχεδιασμού και στη δημιουργία 'ανοιγμάτων' στο δομημένο ιστό.
- Πλατείες 0.1 – 0.5 Ha, με ή χωρίς εξοπλισμό. Το πράσινο δεν είναι το κύριο χαρακτηριστικό τους. Χρησιμοποιούνται κυρίως ως χώροι κοινωνικής επαφής και αναψυχής.
- Παιδικές χαρές.
- Πάρκο Πολεοδομικής Ενότητας – Γειτονίας 0.5 – 1.5 Ha εκτός του πρασίνου που είναι το κύριο χαρακτηριστικό του μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες ενεργητικής αναψυχής, όπως μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές χώρους παιχνιδιού.

1. Ελεύθεροι Χώροι Πόλης / Οικισμού. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν:

- Πάρκο πόλης / Οικισμού. Οι χώροι της κατηγορίας αυτής κατά κανόνα τοποθετούνται σε φυσικές περιοχές που προσφέρονται για το σκοπό αυτό και πρέπει να διαμορφωθούν έτσι ώστε να προστατευτεί και να αναδειχθεί ο φυσικός χαρακτήρας του τοπίου. Αποτελούν τις «φυγές» από το αστικό περιβάλλον και γι' αυτό είναι σκόπιμο να αποφεύγεται η χωροθέτηση σε αυτές λειτουργιών με έντονη όχληση.

Κατά τον πολεοδομικό σχεδιασμό οι χώροι πρασίνου πρέπει να χωροθετούνται κατά τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται (ΦΕΚ 285Δ' /05.03.2004):

- Η διασύνδεση του πλέγματος πρασίνου – κίνησης πεζών με τα σημαντικά στοιχεία ιστορικής μνήμης και τα σημεία κοινωνικής και πολιτιστικής δραστηριότητας.
- Η οπτική απομόνωση των μνημείων από περιβάλλον που δεν είναι συμβατό.
- Η βλάστηση να απομονώνει κατά το δυνατόν τους χρήστες από το αστικό περιβάλλον.
- Η διαχώριση μεταξύ της περιοχής κατοικίας και περιοχών δραστηριοτήτων

βαρείας όχλησης όπως αρτηριών μεγάλης κυκλοφορίας κτλ.

Τέλος, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο τα επιθυμητά μεγέθη χώρων πρασίνου και πλατειών εμφανίζονται στον επόμενο πίνακα.

	Πολ. Ενότητα – Γειτονία (τ.μ./κάτοικο)	Πόλη (τ.μ./κάτοικο)	Ακτίνα εξυπηρέτησης (μ.)	Βιώσιμο μέγεθος (Ha)
Νησίδες πρασίνου	0.25	-	Δημοτικού σχολείου	0.01-0.10
Πλατείες	0.50	-	Δημοτικού σχολείου	0.10-0.50
Παιδικές χαρές	0.25	-	-	0.01-0.10
Πάρκο	-	1.50	Γυμνασίου - Λυκείου	0.50-1.50
Πάρκο πόλης	-	5.5	Πόλη	>1.50
Σύνολο		8.0		

Πίνακας 5: Επιθυμητά μεγέθη χώρων πρασίνου και πλατειών. Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη τη προηγούμενη χωρική και περιγραφική ανάλυση, αποσκοπώντας στις βιώσιμες συνθήκες διαβίωσης στο Π.Σ. Αχαρνών, διαπιστώνεται ότι κρίνεται απαραίτητο να διατηρηθούν οι υφιστάμενοι χώροι πρασίνου, όπως ορίζονται στο ισχύον σχέδιο πόλεως και στο ΓΠΣ και να αποφευχθεί η καθ' οιοδήποτε τρόπο περαιτέρω μείωση της έκτασής τους με αποχαρακτηρισμούς ή κάθε είδους ρυμοτομήσεις, να αυξηθεί η συνολική επιφάνεια των χώρων πρασίνου της Πολεοδομικής Ενότητας Μπόσκιζα κατά το μέγεθος που προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο βάση των σταθερότυπων για Πάρκα ΠΕ–Γειτονίας, καθώς είναι η μόνη που εμφανίζει έλλειψη σε χώρους πρασίνου και τέλος και να αυξηθεί η συνολική επιφάνεια των χώρων πρασίνου του δήμου Αχαρνών με τη δημιουργία ενός πάρκου επιπέδου πόλης.

3.3 Τεχνικές Υποδομές

Οι τεχνικές υποδομές αποτελούν στοιχεία που συνδέονται άμεσα με την κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος. Είναι συχνό το φαινόμενο τα ρέματα να γίνονται αποδέκτες ομβρίων υδάτων και απορριμμάτων.

Οι ελλείψεις σε δίκτυα αποχέτευσης, ακαθάρτων και ομβρίων είναι αρκετά σημαντικές με αποτέλεσμα να υποβαθμίζεται το περιβάλλον του δήμου. Σήμερα καλύπτεται το 40% περίπου των αναγκών σε αποχέτευση ενώ δεν υφίσταται δίκτυο ομβρίων υδάτων.

Επιπλέον, ο όγκος των απορριμμάτων που παράγει ο Δήμος είναι αρκετά σημαντικός ώστε να απαιτείται μονάδα επεξεργασίας και ανακύκλωσης τους. Παράλληλα, οι βιομηχανικές μονάδες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή παράγουν αρκετά στερεά απόβλητα που χρήζουν ιδιαίτερης αντιμετώπισης, καθώς και αέριους και υγρούς ρύπους που χωρίς ειδικές προβλέψεις επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα και τον υδροφόρο ορίζοντα αντίστοιχα.

Τέλος, όποια προβλήματα παρουσιάζονται στις οδικές υποδομές επηρεάζουν την ανάπτυξη και των υπόλοιπων δικτύων που περιγράφηκαν παραπάνω αλλά δυσχεραίνουν και τις μετακινήσεις μέσα στο δήμο επιβαρύνοντας τον και περιβαλλοντικά.

4. ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

Με βάση την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης όπως περιγράφηκε παραπάνω, μπορούν να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα για τα δυνατά και αδύνατα σημεία, καθώς και για τις ευκαιρίες και απειλές που παρουσιάζει ο Δήμος Αχαρνών. Η συνοπτική καταγραφή και ανάλυση (SWOT) αυτών των σημείων κρίνεται απαραίτητη για να μπορέσει μελλοντικά η ομάδα εργασίας να συνθέσει κάποιες προτάσεις παρέμβασης στην περιοχή.

Αναλυτικά, όσον αφορά στα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες του περιβάλλοντος του δήμου η καταγραφή τους έχει γίνει σε σχέση με το φυσικό-πολιτιστικό περιβάλλον, τις χρήσεις γης, τις παραγωγικές δραστηριότητες και τις υποδομές.

Στο δήμο Αχαρνών υπάρχουν αρκετές περιοχές που διατηρούν σε μεγάλο βαθμό αξιόλογα στοιχεία φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Κύρια στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος αποτελούν ο ορεινός όγκος της Πάρνηθας, βόρεια του δήμου, καθώς και τα τρία ρέματα, που τον διασχίζουν (ρέμα Εσχατέας, ρέμα Καναπίτσας και Κηφισός). Κατά μήκος των ρεμάτων συναντώνται αρκετά σημεία με πλούσια περιβαλλοντική, οικολογική και αισθητική αξία. Επιπλέον, ο Δ. Αχαρνών παρουσιάζει σημαντική ιστορία, πράγμα που αποτυπώνεται στην ύπαρξη ιστορικών ευρημάτων, κτισμάτων και διαδρομών μέσα στο δήμο.

Παρόλα αυτά οι αδυναμίες που παρουσιάζει ο Δήμος στην προστασία, διαχείριση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και των αρχαιολογικών στοιχείων, σε συνδυασμό με την ανεπάρκεια περιβαλλοντικής νομοθεσίας και τις ασάφειες του ΓΠΣ, οδηγούν στη συνεχή περιβαλλοντική υποβάθμιση του δήμου.

Επίσης, οι αυξανόμενες οικιστικές πιέσεις οδηγούν στη συρρίκνωση των φυσικών οικοσυστημάτων. Παρατηρείται συνεχής και σε πολλές περιπτώσεις αυθαίρετη επέκταση τόσο των κατοικιών όσων και των βιομηχανικών-βιοτεχνικών μονάδων και καταπάτηση δασικών και γεωργικών εκτάσεων, που οδηγούν σε μορφολογικές αλλοιώσεις στο φυσικό ανάγλυφο. Σοβαρές αλλοιώσεις παρατηρούνται και στα ρέματα, όπου υπάρχει κάλυψη εκτεταμένων τμημάτων, εγκιβωτισμοί, μπαζώματα κλπ. Την κατάσταση επιδεινώνει η μη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των κατοίκων και η αντίληψη για τα ρέματα ότι αποτελούν υποδοχείς άχρηστων υλικών και παράγοντα υποβάθμισης των περιοχών τους.

Όσον αφορά στις χρήσεις γης και τις παραγωγικές δραστηριότητες που υπάρχουν στην περιοχή, ο Δήμος έχει πλήθος ελεύθερων-αδόμητων χώρων (στρατόπεδα, βιομηχανικές εκτάσεις, αρχαιολογικοί χώροι κλπ.) στο εσωτερικό του. Ορισμένες από αυτές τις χρήσεις καταλαμβάνουν σημαντικά αποθέματα ελεύθερης αξιολογής γεωργικής και φυσικής γης και σε πολλές περιπτώσεις έχουν αφεθεί σε πλήρη εγκατάλειψη δημιουργώντας αστικά κενά

μέσα στο δήμο. Πολύ έντονη είναι η αδυναμία αξιοποίησης ή και η πραγματοποίηση των θεσμοθετημένων χώρων πρασίνου, που οφείλεται σε έλλειψη οικονομικών πόρων για την απαλλοτρίωση εκτάσεων. Επιπλέον, μεγάλους ελεύθερους χώρους, αλλά με προβλήματα οργάνωσης και λειτουργίας αυτών, συναντάει κανείς και στο Ολυμπιακό χωριό.

Παρατηρείται έντονη σύγκρουση χρήσεων μέσα στο δήμο. Συγκεκριμένα, το Ολυμπιακό χωριό βρίσκεται εντός Ζώνης Β' που περιλαμβάνει αγροτικές εκτάσεις και συγκεντρώνει δραστηριότητες πρωτογενούς τομέα, η ΒΙΟΠΑ χωροθετείται κοντά στις Ζώνες προστασίας του Κηφισού, οι μεταποιητικές μονάδες χωροθετούνται διάσπαρτα μέσα στο δήμο καταπατώντας γεωργικές εκτάσεις και γενικότερα παρατηρείται άναρχη αυθαίρετη δόμηση σε περιοχές με σημαντικά φυσικά στοιχεία. Τέλος, ο χαμηλός τεχνολογικός εξοπλισμός των μεταποιητικών μονάδων οδηγεί στην περαιτέρω ρύπανση (ατμοσφαιρική, εδάφους, υδάτων) του δήμου.

Με τα έργα υποδομών, και κυρίως τα οδικά, που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια στην Αττική, έχει ευνοηθεί ιδιαίτερα ο Δήμος Αχαρνών. Η Αττική Οδός διευκόλυνε την πρόσβαση τόσο στο δήμο συνολικά όσο και στον ορεινό όγκο της Πάρνηθας. Ωστόσο οι διαμερείς κινήσεις που προσφέρουν οι μεγάλες λεωφόροι του Δήμου δημιουργούν έντονη όχληση και κατακερματίζουν τον αστικό και αγροτικό χώρο, ενώ σε πολλά σημεία τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά των δρόμων κρίνονται ανεπαρκή. Επιπλέον, η συνδεσιμότητα του Δήμου με την υπόλοιπη Αττική με ΜΜΜ είναι ανεπαρκής, πράγμα που οδηγεί στη συνεχή και αυξημένη χρήση Ι.Χ. που οδηγεί σε περαιτέρω αύξηση ρύπων.

Ιδιαίτερα σοβαρά προβλήματα παρουσιάζει ο Δήμος όσον αφορά σε δίκτυα υποδομών όπως ύδρευση, αποχέτευση, απορροή ομβρίων –ακαθάρτων υδάτων κλπ. Επιπλέον, η διαδικασίες συλλογής και διάθεσης σκουπιδιών είναι προβληματικές και κυρίως στο Ολυμπιακό χωριό, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Με βάση τα παραπάνω προκύπτουν οι *ευκαιρίες* και οι *απειλές* για το δήμο Αχαρνών. Ευκαιρία αποτελεί η ανάδειξη και προστασία του περιαστικού πρασίνου και κυρίως της Πάρνηθας, με τη χρήση εθελοντικών δράσεων, κοινοτικών πρωτοβουλιών (LIFE Interreg III κλπ.), προγραμμάτων (Αττική SOS, Εξοικονομώ, ερευνητικά ΕΜΠ κλπ.).

Επίσης, ευκαιρία αποτελεί η προώθηση του δήμου Αχαρνών ως πύλη προς τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας, αλλά και η ανάπτυξη δασικού-/οικο-/αγροτικού τουρισμού με κατάλληλα μέτρα προστασίας. Στη Πάρνηθα με τα φυσικά της στοιχεία αλλά και στις αγροτικές εκτάσεις στο εσωτερικό του δήμου, μπορούν να αναπτυχθούν πλήθος προγραμμάτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. Η ανάπτυξη αγροτικών δραστηριοτήτων εντός του αστικού ιστού (αστική γεωργία) θα μπορούσε να συμβάλει στην παραγωγικότητα

της περιοχής. Το Ολυμπιακό χωριό μπορεί να λειτουργήσει ως υπερτοπικός αθλητικός πόλος με παράλληλη αξιοποίηση των ανοιχτών ελεύθερων χώρων, σε συνδυασμό με το αναρριχητικό πεδίο της Πάρνηθας.

Ακόμα, ευκαιρία αποτελεί η ύπαρξη χώρων σε λανθάνουσα κατάσταση με στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος όπως το στρατόπεδο Καποτά, που έχουν προοπτικές αξιοποίησης προς όφελος του συνόλου της πόλης.

Τέλος, απειλή για το δήμο αποτελούν φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές-κίνδυνος πλημμυρικών φαινομένων στις περιοχές με χαμηλό υψόμετρο), καθώς δεν παίρνονται τα κατάλληλα μέτρα προστασίας. Ακόμα, οι αυξημένη επισκεψιμότητα λόγω της Πάρνηθας και του Καζίνο και λόγω κάποιων σκέψεων που γίνονται για τη δημιουργία εμπορικών κέντρων, μπορεί να οδηγήσει σε εμπορευματοποίηση της περιοχής.

Επιπλέον, το ιδιοκτησιακό καθεστώς (στρατόπεδο Καποτά κλπ.) και οι συγκρούσεις ιδιωτικών-δημόσιων συμφερόντων, καθώς και η ελλιπής εκπαίδευση και πληροφόρηση πολιτών, μπορεί να αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα στην αξιοποίηση των ελεύθερων-αδόμητων χώρων.

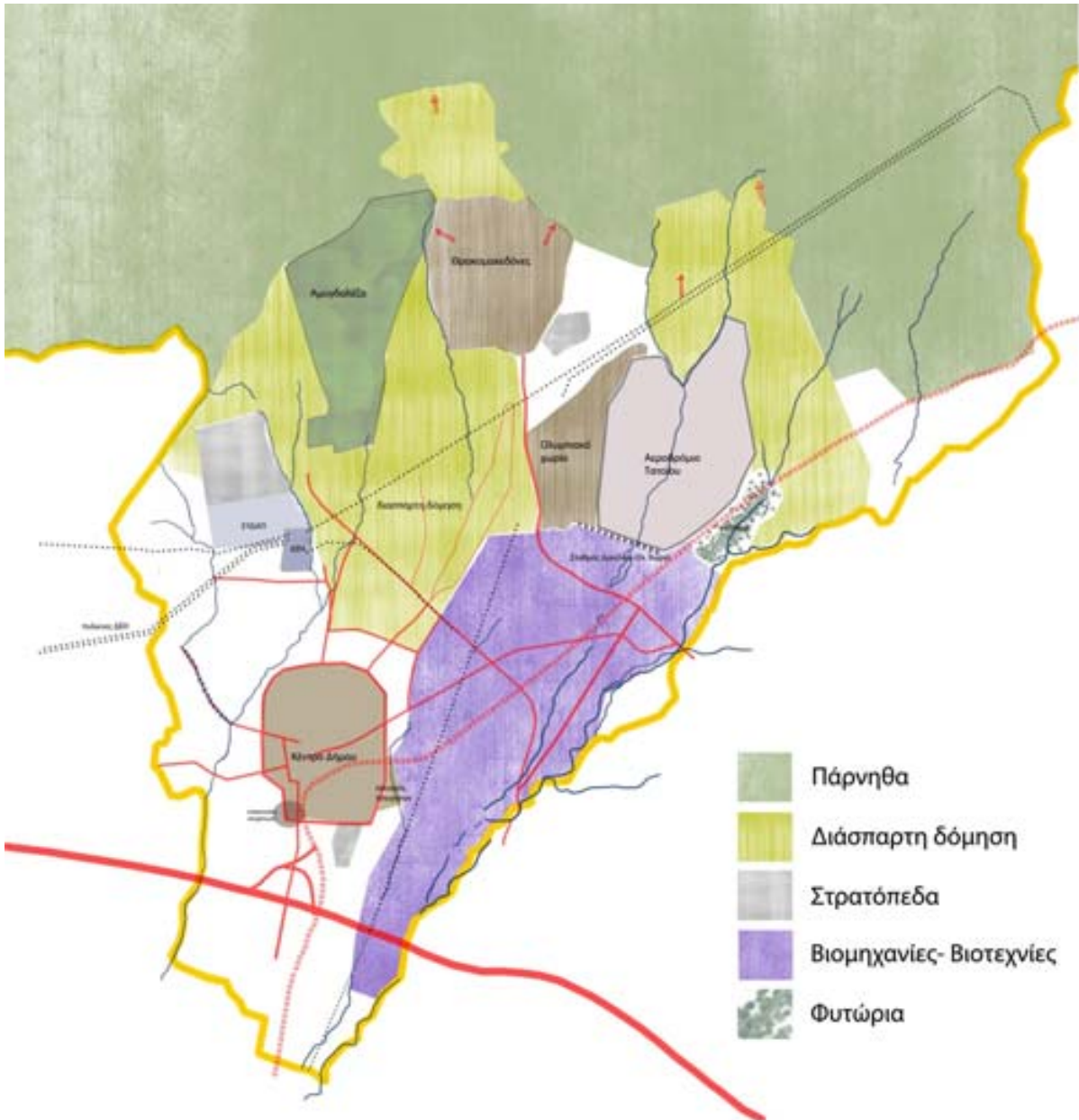
Οι τάσεις επέκτασης του δομημένου περιβάλλοντος, η περαιτέρω αλλοίωση του φυσικού χαρακτήρα των ρεμάτων και η αντικατάσταση αγροτικών χρήσεων με αστικές, αποτελούν σημαντικές απειλές για το δήμο. Τέλος, η σύνδεση με τον Προαστιακό Σιδηρόδρομο αναμένεται να μειώσει τον κυκλοφοριακό φόρτο αλλά η μη ομαλή ένταξη του έργου στην πόλη αποτελεί κίνδυνο.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές που εντόπισε η ομάδα εργασίας για το δήμο Αχαρνών.

Εσωτερικό περιβάλλον	
Πλεονεκτήματα	Αδυναμίες
Φυσικό και πολιτιστικό Περιβάλλον	
Περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους-περιαστικό πράσινο-ρέματα-ορεινός όγκος, σημαντική βιοποικιλότητα	Ελλιπής προστασία/ανάδειξη, διαχείριση σύνδεση αρχαιολογικών χώρων.
	Ανεπάρκεια περιβαλλοντικής νομοθεσίας-ασάφειες ΓΠΣ
	Οικιστικές πιέσεις –Καταπάτηση-αλλοίωση και συρρίκνωση στο φυσικό ανάγλυφο
	Αντίληψη κατοίκων για τα ρέματα ως υποδοχέας άχρηστων υλικών και σαν παράγοντας υποβάθμισης των περιοχών τους
Χρήσεις γης- Παραγωγικές Δραστηριότητες	

Πλήθος αδόμητων χώρων στο εσωτερικού του Δήμου (στρατόπεδα, βιομηχανικές εκτάσεις, αρχαιολογικοί χώροι, κτήμα Τατοΐου) και αγροτικών εκτάσεων	Απαξίωση και εγκατάλειψη αδόμητων χώρων (βιομηχανία, στρατόπεδα, παρκινγκ) Αδυναμία αξιοποίησης υφιστάμενων θεσμοθετημένων κοινόχρηστων χώρων λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων
Αραιή δόμηση	
Ύπαρξη ΒΙΟΠΑ	Ασύμβατες χρήσεις (ολυμπιακό χωριό-γεωργική γη, ΒΙΟΠΑ-ζώνη προστασίας Κηφισού) Χαμηλός τεχνολογικός εξοπλισμός μεταποιητικών μονάδων.
Υποδομές	
Προσβασιμότητα ορεινού όγκου Πάρνηθας	Διαμπερείς κινήσεις- προβλήματα όχλησης
	Ανεπαρκής συνδεσιμότητα του δήμου με ΜΜΜ
	Προβλήματα σε δίκτυα υποδομών (ύδρευση, αποχέτευση, απορροή ομβρίων- ακάθαρτων υδάτων κ.α)
Εξωτερικό περιβάλλον	
Ευκαιρίες	Απειλές
Ανάδειξη και προστασία περιαστικού πρασίνου (Πάρνηθα) μέσω εθελοντικών δράσεων, προγραμμάτων (Αττική SOS, Εξοικονομώ κλπ.), κοινοτικών πρωτοβουλιών (LIFE, Interreg III) και άλλων.	Φυσικές καταστροφές (Πυρκαγίδες-Κίνδυνος πλημμυρικών φαινομένων στις περιοχές με χαμηλό υψόμετρο)
Πρώθηση δασικού-/οίκο-τουρισμού, περιβαλλοντικών προγραμμάτων, αστικής γεωργίας, αθλητικών δραστηριοτήτων κλπ.	Υπερβολική αύξηση των επισκεπτών, εμπορευματοποίηση
Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση ελεύθερων, αδόμητων χώρων και χώρων με φυσικό πλούτο μέσα στην πόλη- Σύνδεση αστικού με περιαστικό πράσινο	Ιδιοκτησιακό καθεστώς/ συγκρούσεις ιδιωτικών-δημόσιων συμφερόντων/ελλιπής εκπαίδευση-πληροφόρηση πολιτών/ έλλειψη οικονομικών πόρων- χρηματοδοτήσεων.
	Τάσεις επέκτασης δομημένου περιβάλλοντος
	Μη ομαλή ένταξη του ΣΚΑ στην πόλη

Πίνακας 6: Πίνακας SWOT.

Χάρτης 3: Υφιστάμενη κατάσταση στο Δήμο Αχαρνών. Ιδία επεξεργασία.

Εικόνα 7,8,9: Δήμος Αχαρνών - Ανάπτυξη βιοτεχνικών και βιομηχανικών χρήσεων που προκαλούν όχληση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Πηγή: Αρχείο Ομάδας.

5. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΕΝΑΡΙΑ

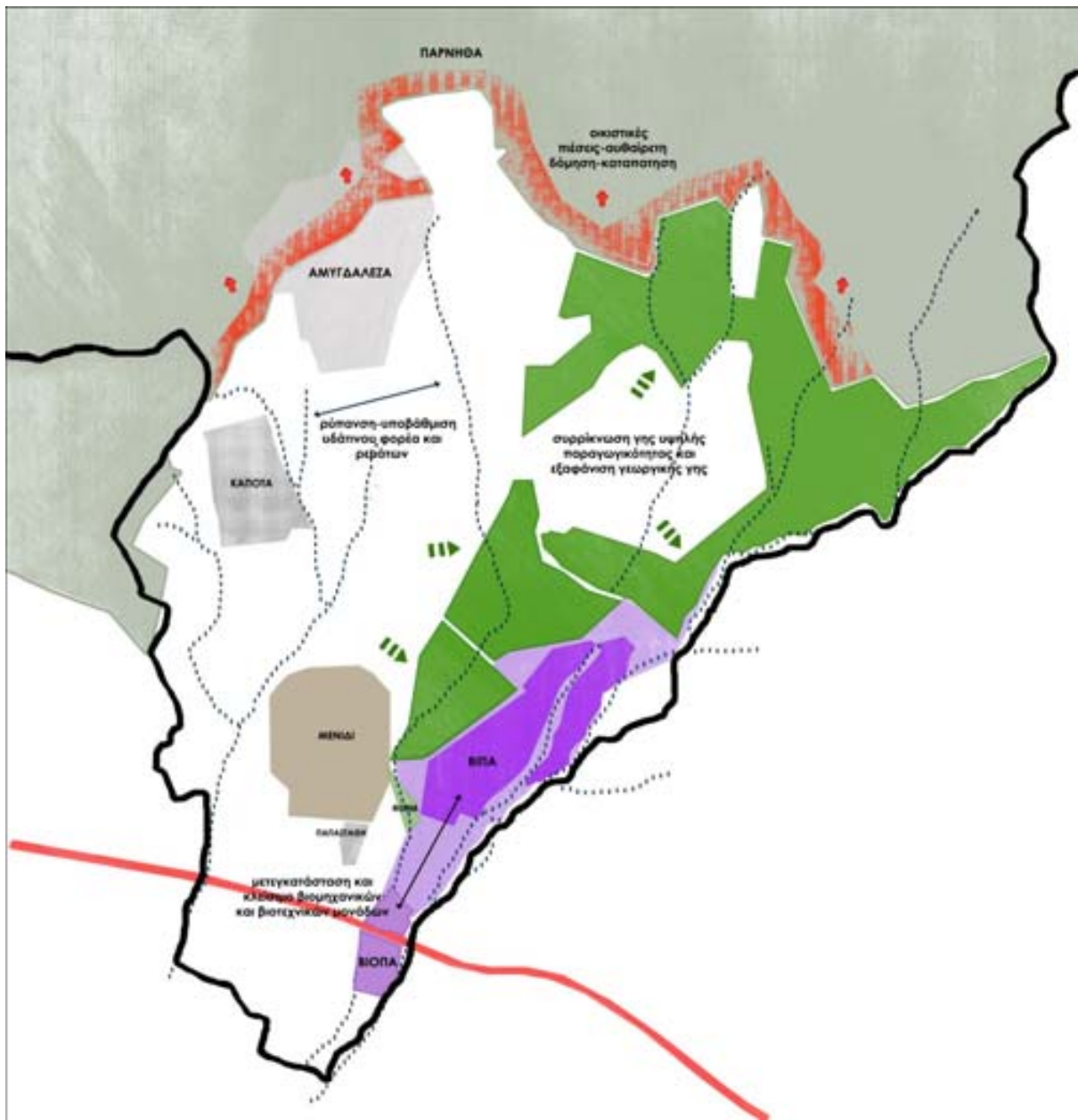
Ύστερα από την ανάλυση των αναγκών της περιοχής μελέτης αλλά και επιτόπια έρευνα στην περιοχή από την ομάδα μελέτης επιχειρείται η πρόταση εναλλακτικών σεναρίων παρέμβασης (σενάριο τάσεων, ήπιο, ριζοσπαστικό). Στόχος είναι η ανάδειξη των έντονων φυσικών στοιχείων που ήδη υπάρχουν στο δήμο σε επίπεδο τόσο τοπικό όσο και υπερτοπικό και τα οποία κάτω από τις παρούσες συνθήκες συνεχώς υποβαθμίζονται. Σκοπός είναι η επιλογή του καταλληλότερου σεναρίου παρέμβασης για την βελτίωση του περιβάλλοντος του δήμου Αχαρνών, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων του.

1. ΣΕΝΑΡΙΟ ΤΑΣΕΩΝ-ΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

- Απομάκρυνση και κλείσιμο βιομηχανικών μονάδων από την περιοχή
- Οικιστικές πιέσεις-αυθαίρετη δόμηση-καταπάτηση
- Εξαφάνιση γεωργικής γης
- Ρύπανση-υποβάθμιση υδάτινου φορέα και ρεμάτων

Μη παρεμβαίνοντας στην περιοχή και αφήνοντας την κατάσταση να εξελιχτεί βάσει των σημερινών δεδομένων οι τάσεις που εμφανίζονται στην περιοχή είναι κατ'αρχήν η απομάκρυνση των βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων και η μετεγκατάστασή τους σε περιοχές εκτός Αττικής όπως τα Οινόφυτα και το Θριάσιο πεδίο και η εγκατάλειψη των κελυφών τους. Οι εγκαταστάσεις που εγκαταλείπονται μένουν ανεκμετάλλευτες με αποτελέσματα να παρακαμάζουν και να γίνονται 'σκουπιδότοποι' που υποβαθμίζουν τόσο το αισθητικό όσο και το φυσικό τοπίο.

Επιπλέον προβλέπονται οικιστικές πιέσεις με περαιτέρω αύξηση της αυθαίρετης δόμησης και καταπάτησης εις βάρος των γεωργικών εκτάσεων και των ρεμάτων της περιοχής. Η υπάρχουσα γεωργική γη σύμφωνα με τις έως τώρα τάσεις φαίνεται ότι απειλείται, ενώ θα μπορούσε να αποτελέσει ένα σημαντικό κομμάτι παραγωγικής δραστηριότητας του δήμου. Παρατηρείται επίσης ρύπανση του υδάτινου φορέα τόσο από αστικά όσο και βιομηχανικά λύματα αλλά και συνεχής κάλυψη τμημάτων των ρεμάτων. Τα ρέματα καταλήγουν να αποτελούν εστίες μόλυνσης, βρομιάς και να είναι αποδέκτες των αστικών και βιομηχανικών λυμάτων.

Χάρτης 4: Χάρτης σεναρίου τάσεων- μη παρέμβασης. Ιδία επεξεργασία

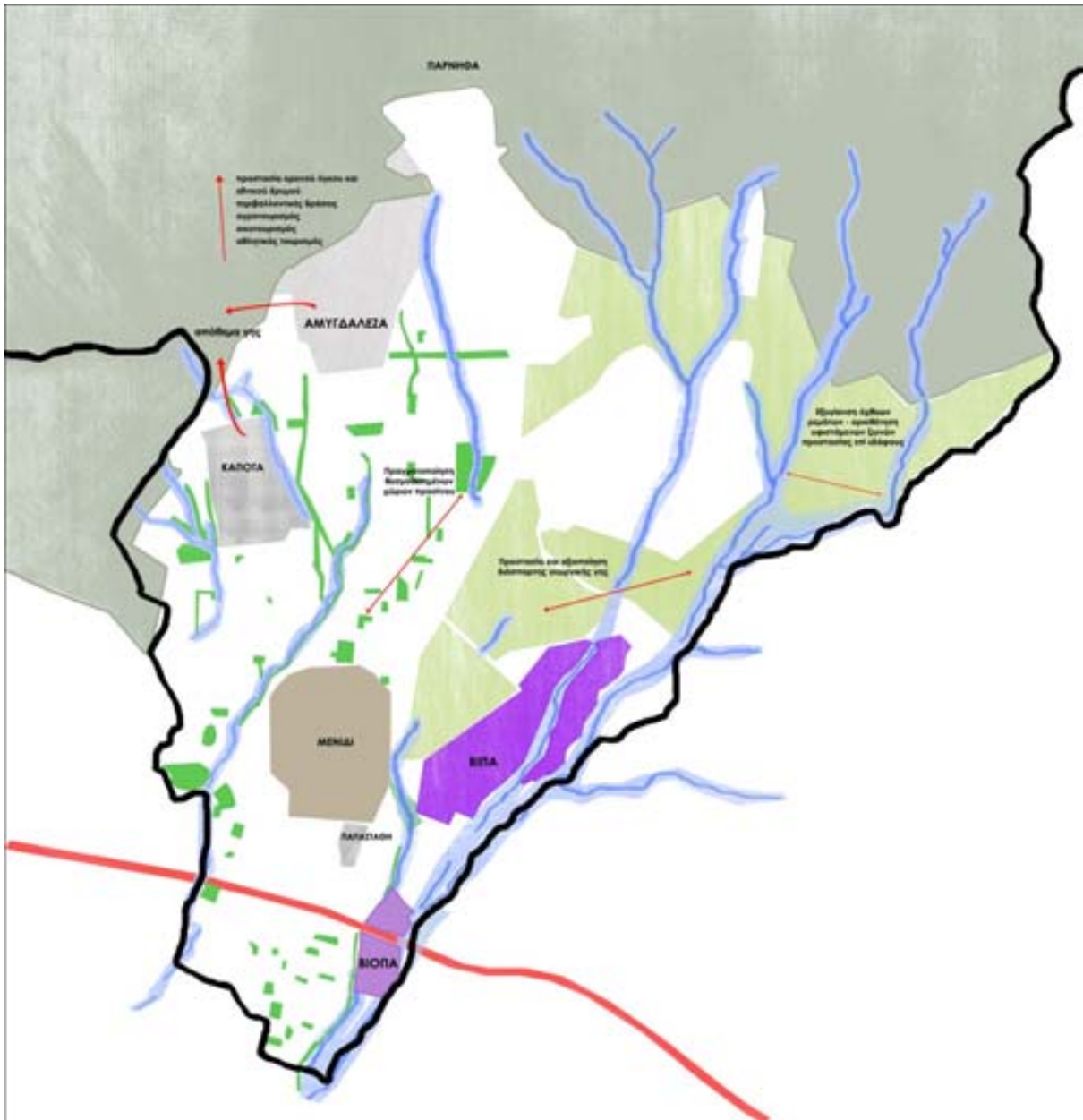
2. ΣΕΝΑΡΙΟ ΗΠΙΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

- Παρεμβάσεις εξυγίανσης των όχθων των ρεμάτων (οριοθέτηση των υφιστάμενων ζωνών προστασίας επί εδάφους)
- Προστασία ορεινού όγκου Πάρνηθας
- Προστασία γεωργικής γης
- Προώθηση περιβαλλοντικών δράσεων αγροτουρισμού, οικοτουρισμού, αθλητικού τουρισμού, εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- Πραγματοποίηση θεσμοθετημένων χώρων πρασίνου

Όσον αφορά κάποιες ήπιες παρεμβάσεις για το δήμο προτείνεται η εξυγίανση των όχθων των ρεμάτων και η αξιοποίηση ορισμένων κελυφών που βρίσκονται στις όχθες των ρεμάτων για δράσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα. Επιπλέον, κρίνεται απαραίτητη η οριοθέτηση επί του εδάφους των θεσμοθετημένων, από το 1994, ζωνών προστασίας του Κηφισού και η δημιουργία πυρήνων ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων με ήπιες παρεμβάσεις, ώστε ο χώρος κατά μήκος του ποταμού να γίνει λειτουργικός και να χρησιμοποιείται ως χώρος αναψυχής από τους κατοίκους του δήμου αλλά και του λεκανοπεδίου ευρύτερα.

Προτείνεται, ακόμα, η αξιοποίηση και προστασία της υφιστάμενης γεωργικής γης έτσι ώστε να αποτελέσει ένα πόλο παραγωγικής δραστηριότητας ακόμα και σε επίπεδο δήμου. Σε περιπτώσεις γεωργικών εκτάσεων στις οποίες εντοπίζονται διάσπαρτα εγκαταλελειμμένα βιομηχανικά κελύφη προτείνεται η απομάκρυνση τους και η δημιουργία ελεύθερων χώρων γεωργικής καλλιέργειας και πρασίνου. Επίσης προτείνεται η θεσμοθέτηση ρυθμίσεων προστασίας του ορεινού όγκου της Πάρνηθας όπως η δημιουργία αντιπυρικών ζωνών.

Προωθούνται περιβαλλοντικές δράσεις μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως αγροτικός τουρισμός, οικοτουρισμός και αθλητικός τουρισμός. Ο αθλητικός τουρισμός θα μπορούσε να αναπτυχθεί σε υπάρχουσες αθλητικές ολυμπιακές εγκαταστάσεις είτε σε φυσικές περιοχές που ενδείκνυνται για αυτές τις δραστηριότητες (πεζοπορίες, ορειβασία, mountain bike). Τέλος, κρίνεται απαραίτητη η πραγματοποίηση των θεσμοθετημένων χώρων πρασίνου που όπως φαίνεται από την ανάλυση που προηγήθηκε πολλοί από αυτούς δεν έχουν υπάρχουν.

Χάρτης 5: Χάρτης σεναρίου ήπιας παρέμβασης. Ιδία επεξεργασία

3. ΣΕΝΑΡΙΟ ΠΛΗΡΟΥΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

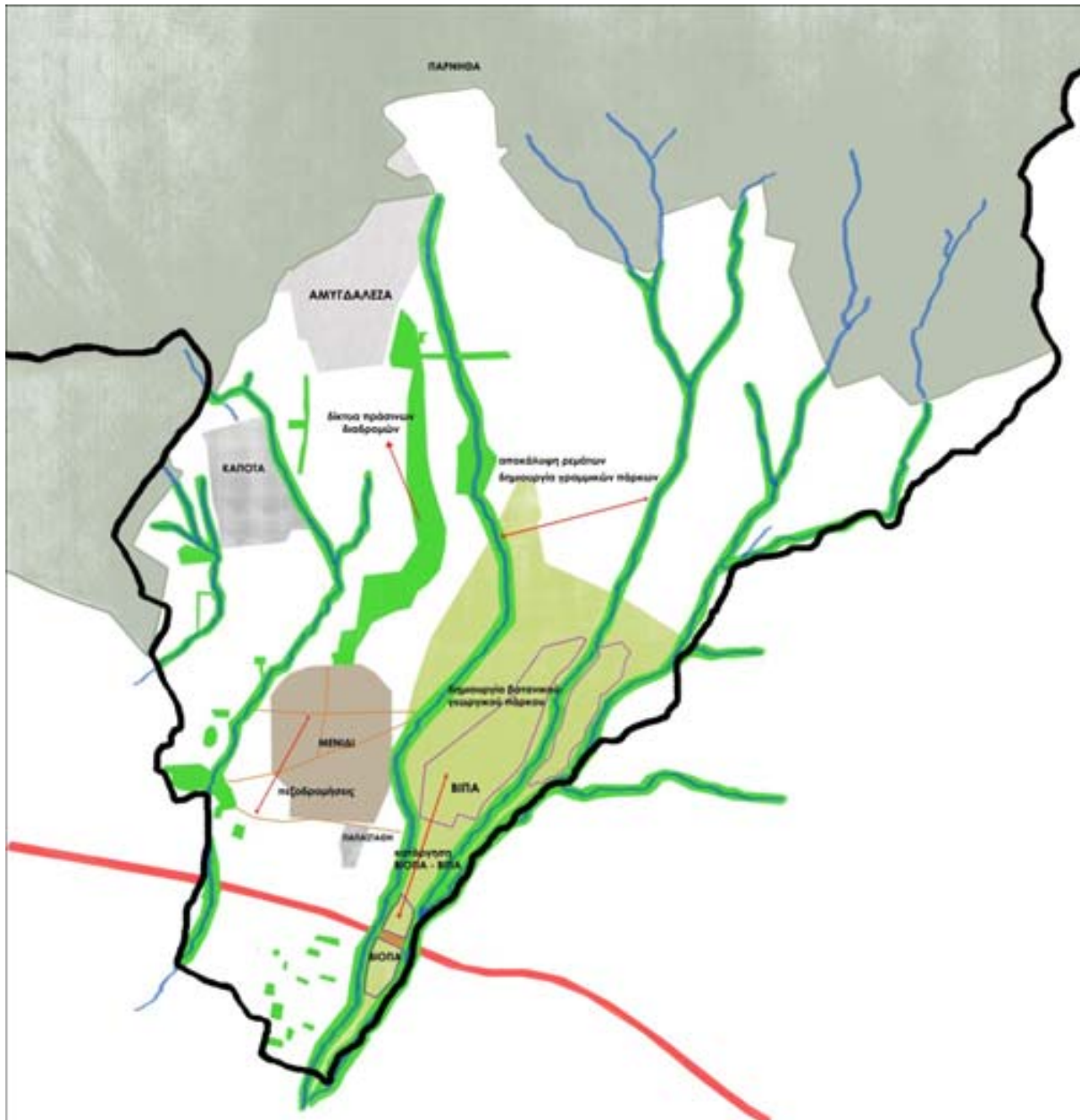
- Απομάκρυνση βιομηχανικών-βιοτεχνικών κελυφών- κατάργηση περιοχής ΒΙΟΠΑ
- Αποκάλυψη καλυμμένων ρεμάτων και δημιουργία γραμμικών πάρκων στις όχθες των ποταμών
- Δίκτυο διαδρομών (πεζοδρομήσεις) ενοποιήσεις φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων
- Δημιουργία βοτανικού-γεωργικού πάρκου

Στο σενάριο αυτό προτείνεται η σταδιακή πλήρης απομάκρυνση των βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων και στο χώρο που θα ελευθερωθεί προτείνεται η δημιουργία βοτανικού-γεωργικού πάρκου υπερτοπικής σημασίας στο οποίο θα πραγματοποιούνται περιβαλλοντικές δράσεις με βασικό άξονα τις γεωργικές καλλιέργειες. Επιπλέον, προτείνεται η πλήρης απομάκρυνση αυθαίρετων κτισμάτων σε περιοχές που έχουν κηρυχτεί ως δασικές ή αναδασωτέες εκτάσεις.

Καθοριστικής σημασίας θεωρείται η εξυγίανση των ρεμάτων και η αποκάλυψη των καλυμμένων τμημάτων τους. Η δημιουργία γραμμικού πάρκου στις όχθες των ρεμάτων θα συνέβαλε στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων και του αστικού περιβάλλοντος.

Τέλος προτείνεται η δημιουργία ενός δικτύου ενοποίησης των πολιτιστικών και φυσικών στοιχείων του δήμου. Θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη δημιουργία ενός δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων το οποίο θα ενώνει το περαστικό και αστικό πράσινο με τους αρχαιολογικούς χώρους, με αυτόν τον τρόπο θα επιτευχθεί η ενθάρρυνση της χρήσης ήπιων μεταφορικών μέσων, όπως το ποδήλατο, και άρα η βελτίωση των μετακινήσεων και η αποσυμφόρηση του οδικού δικτύου μέσα στο δήμο.

Χάρτης 6: Χάρτης σεναρίου πλήρους παρέμβασης. Ιδία επεξεργασία

Με βάση τα δεδομένα του δήμου από τα παραπάνω προτεινόμενα σενάρια παρέμβασης θεωρούμε ως πιο ρεαλιστικό το σενάριο ήπιας παρέμβασης το οποίο θα αποτελέσει και το βασικό άξονα της θεματικής μας εξειδίκευσης.

6. ΧΩΡΙΚΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

Η χωρική εξειδίκευση στο δήμο Αχαρνών προκύπτει μετά από εκτενή ανάλυση των περιβαλλοντικών του συνθηκών και την εκτίμηση των αναγκών του. Επιλέγεται λοιπόν ως περιοχή ιδιαίτερης μελέτης ο ποταμός Κηφισός, σε όλο το μήκος του εντός των ορίων του δήμου και η ευρύτερη περιοχή του, καθώς η αξιοποίηση του αποτελεί σημαντικό περιβαλλοντικό στοιχείο όχι μόνο για το δήμο αλλά για όλη την Αθήνα.

Με βάση την ανάλυση των πλεονεκτημάτων, μειονεκτημάτων, ευκαιριών και απειλών που αναφέρθηκαν παραπάνω αλλά και με βάση τους στόχους που τέθηκαν στο προηγούμενο στάδιο της εργασίας προκύπτουν οι προτάσεις της ομάδας μελέτης για την εξυγίανση και αξιοποίηση του ποταμού Κηφισού.

Με βάση τους στόχους που είχαν τεθεί στο προηγούμενο στάδιο της εργασίας – Προστασία γεωργικής γης, Προστασία ορεινού όγκου Πάρνηθας, Παρεμβάσεις εξυγίανσης των όχθων των ρεμάτων - οριοθέτηση των υφιστάμενων ζωνών προστασίας επί εδάφους, Πραγματοποίηση θεσμοθετημένων χώρων πρασίνου, Προώθηση περιβαλλοντικών δράσεων αγροτουρισμού/ οικοτουρισμού/αθλητικού τουρισμού/εκπαιδευτικών προγραμμάτων – προτείνονται οι εξής παρεμβάσεις, οι οποίες παρουσιάζονται και στον αντίστοιχο χάρτη:

1. Ενοποίηση της γεωργικής γης της οποίας η χρήση χωροθετείται στην ίδια περιοχή και από το ΓΠΣ. Η προστασία της γεωργικής γης είναι ένας από τους πρωτεύοντες στόχους της πρότασής μας, καθώς η διαφύλαξη της εκτιμάται ότι θα ενισχύσει την παραγωγική δραστηριότητα και ενδεχομένως την αυτοτέλεια του δήμου.

Από περιβαλλοντική άποψη, τα γεωργικά εδάφη με την κατάλληλη διαχείριση από τον άνθρωπο αποτελούν αρωγούς στην προσπάθεια για την βελτίωση του μικροκλίματος και την προστασία του κλίματος μιας και αποτελούν σημαντικές αποθήκες άνθρακα (Αναστασιάδης, 2010).

Πέραν από την ενοποίηση της γεωργικής γης, πράξη που έχει και συμβολική σημασία για την ακεραιότητα του γεωργικού εδάφους, σημαντικό είναι ο σχεδιασμός αυτός να συνοδευτεί με μια ομάδα κινήτρων και δράσεων που στόχο θα έχουν την ενίσχυση και διαφύλαξη των γεωργικών εδαφών. Ενδεικτικά ορισμένες από αυτές θα μπορούσαν να έχουν σχέση με οικονομικά κίνητρα, όπως η μείωση του ύψους των ενοικίων ή και η διευκόλυνση της εισόδου νέων αγροτών μέσω επιδοτήσεων ή φορολογικών διευκολύνσεων.

Άλλες δράσεις για αυτό το σκοπό θα μπορούσαν να προωθήσουν τη βιώσιμη διαχείριση του εδάφους ως φυσικού πόρου με την «κατάρτιση μητρώου ποιότητας εδαφών και την παρακολούθηση της εξέλιξής τους». Κάτι τέτοιο στην περίπτωση του δήμου Αχαρνών έχει

μεγάλη σημασία μια και λόγω της ύπαρξης ασύμβατων χρήσεων στην περιοχή και της συνεχούς μόλυνσης του εδάφους και των υδάτινων πόρων από την βιομηχανικές μονάδες, θα πρέπει να ελεγχθεί η καταλληλότητα των εδαφών για οποιαδήποτε χρήση (ΓΠΧΣ, εδ. 2, σημ. Β, παρ 4, αρ 10). Φυσικά προϋπόθεση για κάτι τέτοιο αποτελεί σε πρώτη φάση η εδαφολογική χαρτογράφηση της γεωργικής γης.

2. Η αξιοποίηση της γεωργικής γης στο δήμο θα μπορούσε να συνδυαστεί με τη δημιουργία ενός γεωργικού πάρκου με εκπαιδευτικό χαρακτήρα, που ταυτόχρονα θα λειτουργούσε ενισχυτικά για την αγροτική δραστηριότητα του δήμου.

Ένα αγροτικό ή γεωργικό πάρκο είναι ένας συνδυασμός γεωργικών καλλιεργειών και δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε ένα πάρκο. Με λίγα λόγια σε ένα αγροτικό πάρκο συναντάμε καλλιέργειες, κοινόχρηστους χώρους και φυσικό περιβάλλον. Συνήθως τοποθετείται στην άκρη του αστικού ιστού, αποτελώντας μια μεταβατική ζώνη ανάμεσα στις αστικές και αγροτικές χρήσεις. Μέσα σε ένα τέτοιο πάρκο μπορούν να φιλοξενοούνται μικρές επιχειρήσεις γεωργικών εκμεταλλεύσεων οι οποίες μπορούν να έχουν πρόσβαση στις τοπικές αγορές. Με τη δημιουργία του το αγροτικό πάρκο μπορεί να παρέχει διατροφική ασφάλεια στο δήμο αλλά να επιτελέσει εκπαιδευτικούς και περιβαλλοντικούς σκοπούς (www.sacog.org).

Για τους παραπάνω λόγους θεωρούμε πως ένα πάρκο αυτού του τύπου θα μπορούσε να επιφέρει πολλαπλά οφέλη στο δήμο. Εκτός από την καλύτερη διαφύλαξη της γεωργικής γης ένα τέτοιο πάρκο μπορεί να αποτελέσει έναν ακόμα οικονομικό πόρο για το αγροτικό μέλλον του δήμου. Επιπλέον, η εκπαιδευτική διάσταση που θα έχει η δημιουργία του είναι εξαιρετικά σημαντική καθώς η περιβαλλοντική συνείδηση προκύπτει κυρίως μέσα από την παιδεία. Οι επισκέπτες του πάρκου θα έχουν τη δυνατότητα να εξοικειωθούν με την γεωργία, την αγροτική ζωή και γενικότερα τη φύση.

3. Η βιομηχανία στο δήμο Αχαρνών βρίσκεται σε μεγάλη εγγύτητα τόσο με τις περιοχές κατοικίας όσο και με τη γεωργική γη αλλά και το ευαίσθητο φυσικό τοπίο του Κηφισού. Για αυτούς το σκοπό κρίνεται απαραίτητο το είδος της βιομηχανίας που χωροθετείται στο δήμο να είναι χαμηλής όχλησης, ώστε να μην επιβαρύνονται περιβαλλοντικά το έδαφος, ο αέρας και τα ύδατα, υπόγεια και επιφανειακά. Προτείνεται, λοιπόν, η δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων των βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων (Ν.2545/97 'Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές και άλλες διατάξεις').

Στο δήμο υπάρχουν ήδη ΒΙΠΑ και ΒΙΟΠΑ που θα έπρεπε κατά τη νομοθεσία να συγκεντρώνουν την βιομηχανική δραστηριότητα της περιοχής, παρόλα αυτά πολλές μονάδες

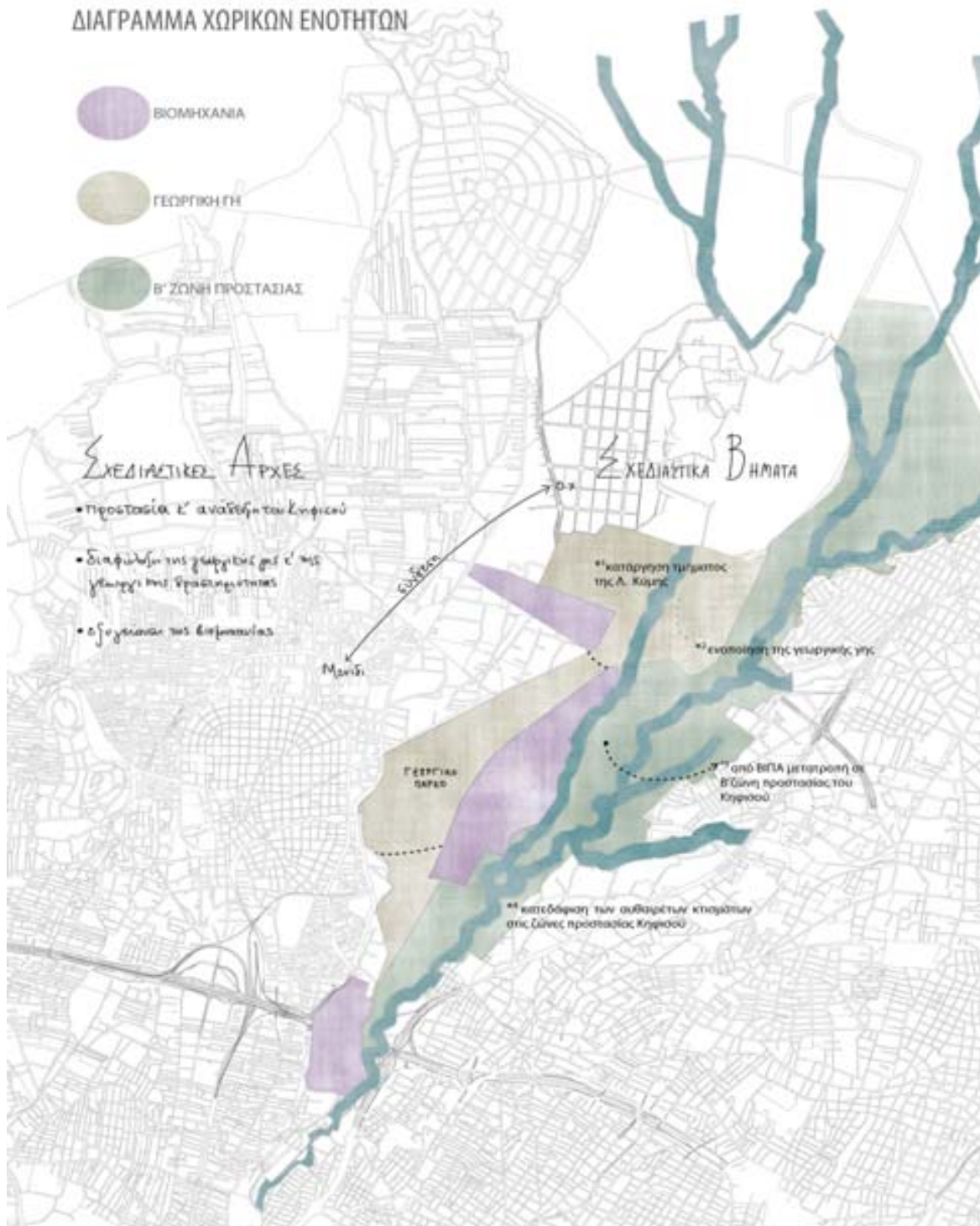

συνεχίζουν να λειτουργούν διάσπαρτα στο δήμο. Κρίνεται απαραίτητη η μεταφορά όλων των βιομηχανικών μονάδων εντός ορίων ΒΙΠΑ και ΒΙΟΠΑ, καθώς και η πλήρης εφαρμογή του Ν.2545/97 που προβλέπει πρασιά 10μ. περιμετρικά της ΒΙΠΑ/ΒΙΟΠΑ.

Σε σχέση με την έκταση της βιομηχανικής δραστηριότητας, μέσα στα πλαίσια της γενικότερης τάσης απομάκρυνσης των βιομηχανιών στην περιοχή, προτείνουμε την κατάργηση ενός τμήματος της ΒΙΠΑ και συγκεκριμένα εκείνου που βρίσκεται ανάμεσα στη διχάλα που σχηματίζει ο Κηφισός. Η συγκεκριμένη περιοχή θεωρούμε πως είναι σκόπιμο να ενταχθεί στο καθεστώς προστασίας του ποταμού.

Το φυσικό τοπίο του Κηφισού είναι μια ζώνη μεγάλης περιβαλλοντικής αξίας όχι μόνο για το δήμο Αχαρνών αλλά και για ολόκληρο το λεκανοπέδιο. Για το λόγο αυτό το βασικότερο κομμάτι της πρότασή μας αφορά στην αποκατάσταση του φυσικού τοπίου κατά μήκος των όχθων του ποταμού. Η σημερινή κατάσταση τεκμηριώνει την ανυπαρξία διαχείρισης και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Η φύση του προβλήματος, το οποίο είναι καθαρά πολιτικό επιτάσσει και λύσης πολιτικής βούλησης. Η εφαρμογή του προεδρικού διατάγματος για την προστασία του Κηφισού είναι εκ των ων ουκ άνευ για την μελλοντική ευημερία του ποταμού. Μέσα στα πλαίσια αυτά, απαραίτητα κρίνουμε την απομάκρυνση των αυθαίρετων κτισμάτων που βρίσκονται στις ζώνες προστασίας του και την μετέπειτα αποκατάσταση του φυσικού τοπίου. Με ήπιες παρεμβάσεις και εφήμερες κατασκευές που θα φιλοξενούν χρήσεις συμβατές με αυτές ενός γραμμικού πάρκου με όμοιο τρόπο διαμορφώνεται και το περιβάλλον εκατέρωθεν της λεωφόρου Τατοΐου. Η δενδροφύτευση του δρόμου δίνοντάς του την όψη ενός βουλεβάρτου θα αποτελεί ένα χώρο ενδιάμεσο ανάμεσα στο αμιγώς φυσικό τοπίο του Κηφισού και σε εκείνο των βιομηχανικών εγκαταστάσεων.

Χάρτης 8: Χωρική Εξειδίκευση – Παρέμβαση στην ευρύτερη περιοχή του ποταμού Κηφισού. Ιδία Επεξεργασία.

Χωρική Εξειδίκευση - Σχηματική απεικόνιση προτεινόμενου γεωργικού πάρκου στο Δήμο Αχαρνών

Χωρική Εξειδίκευση – Η περιοχή δυτικά του Κηφισού πριν και μετά την απομάκρυνση των βιομηχανιών

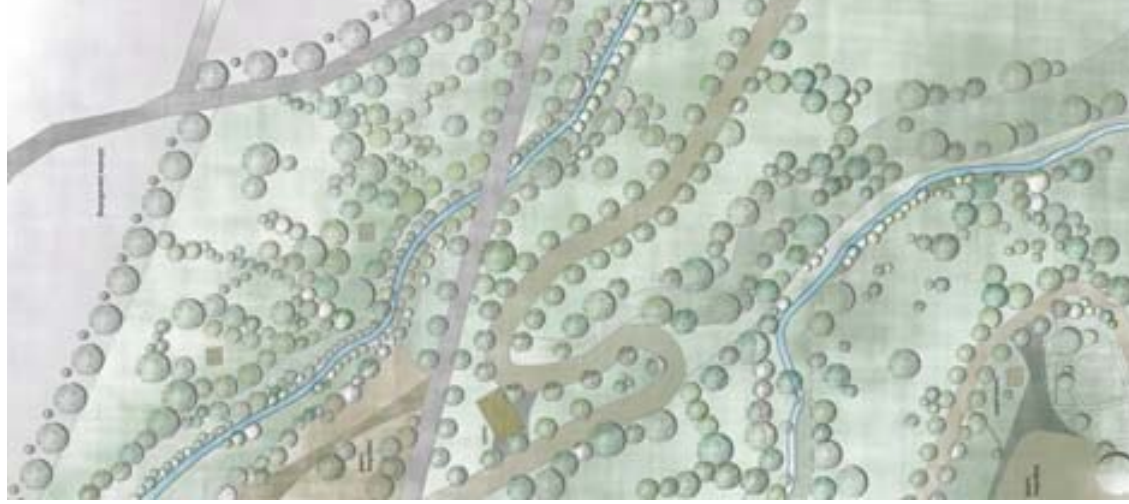

Χάρτης 7: Περιοχή προτεινόμενης διαμόρφωσης του Κηφισσού.

Χωρική Εξειδίκευση - Σχηματική απεικόνιση προτεινόμενων
παρεμβάσεων κατά μήκος του ποταμού Κηφισού

7. ΣΥΝΟΨΗ

Το ζήτημα της προστασίας και ανάδειξης των ρεμάτων εντάσσεται στη γενικότερη προβληματική της προστασίας του περιβάλλοντος και ανάκτησης των φυσικών στοιχείων της πόλης αλλά και στα πλαίσια των θετικών στοιχείων που προσφέρουν οι φυσικοί χώροι και ιδιαίτερα τα ρέματα στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων.

Η παρούσα εργασία εστιάζει στο φυσικό περιβάλλον του δήμου Αχαρνών, που περιλαμβάνει τόσο το περιαστικό και αστικό πράσινο (Πάρνηθα) όσο και τα ρέματα που διασχίζουν ολόκληρο το δήμο και αποτελούν ένα ιδιαίτερο δυναμικό στοιχείο για τη μελλοντική ανάπτυξη του δήμου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην περίπτωση προστασίας και ανάδειξης του ποταμού Κηφισσού καθώς παρουσιάζει ιδιαιτερότητα ως προς τα φυσικά χαρακτηριστικά του αλλά και ως προς τα ζητήματα καταπάτησης των ζωνών προστασίας του και υποβάθμισης της όχθης και του υδροφόρου ορίζοντα.

Στόχος της εργασίας είναι να μελετηθεί η υφιστάμενη κατάσταση του δήμου, να αξιολογηθούν τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος και να δωθούν κατευθύνσεις για την αποκατάσταση του, για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και την ενδυνάμωση της θέσης του δήμου στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας.

Έπειτα από επιτόπια έρευνα, καταγραφής των προβλημάτων και των δυνατοτήτων της περιοχής μελέτης προέκυψαν 3 σενάρια παρέμβασης: το σενάριο τάσεων-μη παρέμβασης, το σενάριο ήπιας παρέμβασης και το ριζοσπαστικό σενάριο. Σύμφωνα με το σενάριο τάσεων προβλέπεται η σταδιακή απομάκρυνση βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων, η εξάφάνιση της γεωργικής γης και οι συνεχόμενες οικιστικές πιέσεις. Στο σενάριο ήπιας παρέμβασης προτείνεται η προστασία του ορεινού όγκου της Πάρνηθας και της γεωργικής γης μέσω εναλλακτικών και εκπαιδευτικών δράσεων και η εξυγίανση των όχθων των ρεμάτων και ειδικότερα του Κηφισσού με την αλλαγή χωροθέτησης των βιομηχανικών μονάδων. Στο ριζοσπαστικό σενάριο προτείνεται η ολοκληρωτική απομάκρυνση των βιομηχανικών μονάδων, η αποκάλυψη όλων των ρεμάτων που διασχίζουν τον δήμο Αχαρνών και η δημιουργία διαδρομών για την ενοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων.

Στα πλαίσια της χωρικής εξειδίκευσης και πρότασης για το δήμο Αχαρνών από τα παραπάνω προτεινόμενα σενάρια επιλέγεται ως πιο ρεαλιστικό το σενάριο ήπιας παρέμβασης. Σύμφωνα με το οποίο δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ανάκτηση της ζώνης προστασίας του Κηφισσού ποταμού με την οριοθέτηση της επί εδάφους, στην προστασία της γεωργικής γης, στην υλοποίηση των υφιστάμενων χώρων πρασίνου και στην προώθηση εναλλακτικών περιβαλλοντικών δράσεων. Με την εφαρμογή των παραπάνω προτάσεων αναδεικνύονται τα φυσικά στοιχεία του δήμου, ενισχύεται η

σχέση της περιοχής μελέτης με το υδάτινο περιβάλλον, και αναβαθμίζεται αισθητικά και περιβαλλοντικά η ευρύτερη περιοχή καθώς και ο αστικός ιστός του λεκανοπεδίου Αττικής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αναστασιάδης Μ. (2010) 'Η ανάγκη προστασίας της γεωργικής γης' στο *Γεωργία και Κτηνοτροφία*, Τεύχος 2/2010, σελ. 60-64.

Αραβαντινός, Α. (1998), Πολεοδομικός σχεδιασμός, για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου, Αθήνα: Συμμετρία.

Μπελαβίλας, Ν. και Βαταβάλη, Φ. (2009) Πράσινο και Ελεύθεροι Χώροι στην Πόλη, Αθήνα: WWF Ελλάς.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΦΕΚ 632Δ'/27.06.1994 'Καθορισμός ζώνης προστασίας του ποταμού Κηφισού και των παραχειμάρρων'.

Ν.2545/97 (ΦΕΚ 254Α'/15.12.1997) 'Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές και άλλες διατάξεις'.

Π.Δ. 346/2002 (ΦΕΚ 287Α'/28.11.2002) 'Σύσταση, οργάνωση και λειτουργία νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία "Φορέας Διαχείρισης και Ανάπλασης του ποταμού Κηφισού Αττικής και των παραχειμάρρων του" '.

Αποφ. 10788 (ΦΕΚ 285Δ' /05.03.2004) 'Έγκριση πολεοδομικών σταθερότυπων και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης «ανοικτής πόλης» και των πολεοδομικών μελετών».

ΦΕΚ 336Δ'/24.07.2007 'Καθορισμός ζωνών προστασίας του ορεινού όγκου της Πάρνηθας (Ν. Αττικής)'.

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

Γεωργικό Πάρκο: <http://www.sacog.org/rucs/newsletters/2009/04/text/What-is-an-Agricultural-Park.html>

ΦΙΛΟΤΗΣ – Βάση Δεδομένων για την Ελληνική Φύση: <http://filotis.itia.ntua.gr>